

Nr 70

Av herr **Nilsson** i Gävle **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem.*

Under punkt 20 i femte huvudtiteln, Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem, har äskats 7 miljoner kronor. Detta innebär en sänkning av anslaget för innevarande budgetår på inte mindre än 3 miljoner kronor. Som enda motivering anför departementschefen, att det vid utgången av innevarande budgetår kommer att finnas en reservation av minst 2 miljoner kronor. Varför ytterligare 1 miljon kronor prutats på årets anslag har icke angivits.

Socialstyrelsen anser däremot att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp eller 10 miljoner kronor. Som motivering härför anför styrelsen att under nästkommande budgetår 70 ålderdomshem med 2 438 vårdplatser kan väntas bli färdigställda. Härför skulle erfordras bidrag till ett sammanlagt belopp av 10 971 000 kronor, vilket belopp styrelsen emellertid själv reducerar till 10 miljoner kronor.

Departementschefens prutning på anslaget finner vi vara obillig. Omvårdnaden om landets åldringar är alltjämt en i hög grad eftersatt samhällelig uppgift. I hela landet fanns i slutet av år 1956 1 358 ålderdomshem med sammanlagt 39 312 vårdplatser. Därav utgjorde antalet platser för egentlig ålderdomsvård 34 318. Återstoden, eller 9 994, utgöres av vårdplatser för sinnessjuka, kroniker och övriga sjuka.

Under åren 1953—1956 ökade antalet platser med endast 2 323 eller i genomsnitt 774 platser per år. Detta svarar på intet sätt mot behovet. Antalet folkpensionärer beräknas för nästa budgetår uppgå till 878 000 personer. Av dem beräknas 139 000 utgöras av invalider eller i övrigt sjuka. Om vi beräknar att det i dag i runt tal står 40 000 vårdplatser på ålderdomshem till förfogande, så är detta mindre än 5 procent av det sammanlagda antalet folkpensionärer. Då man därtill vet att cirka 500 000 åldringar, invalider och sjuka har en så svag ekonomi att de måste uppbära kommunala tillägg för att kunna existera, så drabbar givetvis ett eftersättande av utbyggnaden av ålderdomshemmen de ekonomiskt svagare bland åldringarna.

Det måste även beaktas att standarden på ålderdomshemmen i många fall är mindre god. Särskilt torde detta vara fallet på landsbygden. Medan

det vid 1956 års slut fanns 176 ålderdomshem i städerna var antalet på landsbygden 1 182. Att de senare i allmänhet har en lägre standard än ålderdomshemmen i städerna kan man av lättförklarliga skäl utgå ifrån. En nedprutning av anslaget, som berör jämväl om- och tillbyggnader, är även ur denna synpunkt förkastlig.

Bidragen utgår beroende på skatteunderlaget med 10—50 procent av ett bidragsunderlag, som vid nybyggnad utgör 18 000 kronor, samt i andra fall högst nämnda belopp per vårdplats. Vi skall inte i detta sammanhang ställa något yrkande härvidlag. Men det bör påtalas, att om eftersläpningen på detta viktiga område av åldringsvården skall kunna inhämtas, så erfordras det att bidragsreglerna utformas på ett rättvisare och generösare sätt. Det är otänkbart att ett statsbidrag på exempelvis 10 procent kan vara stimulerande för tillkomsten av ålderdomshem genom kommunernas försorg.

Ingen kan med skäl bestrida att behovet av en förbättrad åldringsvård i allmänhet och vård på ålderdomshem i synnerhet är trängande. Att under sådana omständigheter reducera här ifrågakvarande anslag från 10 miljoner till 7 miljoner kronor är icke försvarligt.

Vi får därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta att anslaget under femte huvudtiteln punkt 20, Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem, i enlighet med socialstyrelsens förslag uppföres med oförändrat belopp eller 10 miljoner kronor.

Stockholm i januari 1959

Henning Nilsson

Knut Senander

Helmer Holmberg
